

41. Resmi Belgelerin Rusçadan Türkçeye Çevirisinin Özgüllüğü ve Çeviride Karşılaşılan Sorunlar (Resmi Yazı Örneği) ¹

Mahmut ÖNER² & Bahar GÜNEŞ³

APA: Öner, M. & Güneş, B. (2024). Resmi Belgelerin Rusçadan Türkçeye Çevirisinin Özgüllüğü ve Çeviride Karşılaşılan Sorunlar (Resmi Yazı Örneği). *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (42), 621-637. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13981140>

Öz

Bu makale, Rusçadan Türkçeye resmi belgelerin çevirisinde karşılaşılan zorlukları ve çeviri sürecinde karşılaşılan sorunları incelemektedir. Makale, Rusça ve Türkçe arasındaki aşağıdaki kavramların çeviri sürecini nasıl etkilediğini tartışmaktadır. Dilbilgisel farklılıklar: Rusça ve Türkçe, farklı dil ailesine ait oldukları için birbirinden farklı dilbilgisel kurallara sahiptir. Cümle yapısı, kelime sırası gibi farklılıklar çeviriyi zorlaştırabilir. Terminolojik sorunlar: Resmi belgelerde kullanılan terimlerin hedef dilde tam karşılığı olmayabilir. Çünkü terim bazen birkaç anlama sahip olabilir. Bu nedenle çevirmen, doğru anlamı seçerken dikkatli olmalıdır ve terminoloji sözlükleri gibi kaynaklardan yararlanmalıdır. Kültürel farklılıklar: Çeviri sürecinde, hitap biçimi, saygı ifadeleri, resmiyet düzeyi, kültürel kavram gibi faktörler dikkate alınmalıdır. Hukuk sistemleri arasındaki farklılıklar: Rusya ve Türkiye'nin hukuk sistemlerinin kendine özgü özelliklere sahip olması, çeviri sürecini daha da zorlaştırır. Çevirmen, her iki ülkenin hukuk sistemlerine aşina olması ve hukuki terimleri doğru bir şekilde çevirmesi gerekir. Kısaltmaların ve özel ifadelerin varlığı: Genellikle yalnızca ilgili yasal sisteme özgü olan bu terimlerin, başka bir dile doğrudan çevrildiğinde, o dilin hukuk sistemiyle tam anlamıyla örtüşen bir karşılık bulması zor olabilir. Bu nedenle çeviri süresinde bu unsurlara dikkat ederek, transliterasyon/transkripsiyon ve açıklayıcı çeviri gibi yöntemler kullanılmalıdır. Belgenin biçimsel özgüllüğü ile alakalı zorluklar: Hukuki belgelerin çevirisi, yalnızca dilin doğru aktarımını değil, aynı zamanda metnin yapısal düzeni ve biçimsel unsurlarının da korunmasını zorunlu kılar. Bu nedenle tercüman çeviride, belgenin şablon olarak benzerini oluşturmak zorundadır. Makalede, E. Geniş, M. G. Bukulova ve A. V. Rog tarafından hazırlanan "Resmi ve Ticari Belgelerin Çevirisi: Türkçe ve Rusça Dillerinde 200 Belge Çevirisi (Перевод официально-деловых текстов: 200 документов на турецком и русском языках с переводом)" kitabında yer alan "Resmi Yazı (Приказ)" örneği üzerinden bu zorlukları somutlaştırarak, çeviri sürecinde karşılaşılan sorunlara örnekler

¹ **Statement (Thesis / Paper):** Bu çalışma "Hukuk Terimlerinin Rusçadan Türkçeye Çevirilerinde Karşılaşılan Zorluklar" adlı doktora tezinden üretilmiştir. It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation process of this study and all the studies utilised are indicated in the bibliography.

Conflict of Interest: No conflict of interest is declared.

Funding: No external funding was used to support this research.

Copyright & Licence: The authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 licence.

Source: It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and all the studies used are stated in the bibliography.

Similarity Report: Received - Turnitin, Rate: 4

Ethics Complaint: editor@rumelide.com

Article Type: Research article, **Article Registration Date:** 21.08.2024-**Acceptance Date:** 20.10.2024-**Publication Date:** 21.10.2024; DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13981140>

Peer Review: Two External Referees / Double Blind 0000-0003-0156-4177

² Öğr. Gör., Sinop Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu / Sinop University, School of Foreign Languages (Sinop, Türkiye), **eposta:** moner@sinop.edu.tr, **ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0003-0156-4177>, **ROR ID:** <https://ror.org/004ah3r71>, **ISNI:** 0000 0004 0408 6032, **Crossref Funder ID:** 100010259

³ Prof. Dr., Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Yabancı Diller Fakültesi, Mütercim ve Tercümanlık Bölümü, Rusça Mütercim-Tercümanlık Anabilim Dalı / Professor, Ankara Social Sciences University, Faculty of Foreign Languages, Department of Translation and Interpreting, Department of Russian Translation and Interpreting (Ankara, Türkiye), **eposta:** bahar.demir@asbu.edu.tr, **ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0002-0975-1172>, **ROR ID:** <https://ror.org/025y36b60>, **ISNI:** 0000 0004 4657 080X

sunulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Resmi Belge Çevirisi, Rusçadan Türkçeye Çeviri, Çeviri Özgüllüğü, Çeviri Sorunları, Resmi Yazı

The Specificity of Translating Official Documents from Russian to Turkish and The Challenges Encountered in Translation (Example of an Official Letter)⁴

Abstract

This article examines the challenges encountered in the translation of official documents from Russian to Turkish and the problems faced during the translation process. The article discusses how the following concepts between Russian and Turkish affect the translation process. Grammatical Differences: Since Russian and Turkish belong to different language families, they have distinct grammatical rules. Differences in sentence structure, word order, etc., can make translation difficult. Terminological issues: Terms used in official documents may not have an exact equivalent in the target language because a term may have several meanings. Therefore, the translator must be careful in selecting the correct meaning and should utilize resources such as terminology dictionaries. Cultural Differences: In the translation process, factors such as forms of address, expressions of respect, the level of formality, and cultural concepts must be considered. Differences between legal systems: The unique characteristics of Russia's and Turkey's legal systems make the translation process even more challenging. The translator must be familiar with both countries' legal systems and accurately translate the legal terms. Presence of abbreviations and specialized expressions: These terms, often unique to a specific legal system, may not find a direct equivalent when translated into another language. Therefore, attention must be paid to such elements during the translation process, and methods such as transliteration/transcription and explanatory translation should be used. Challenges related to the formal specificity of the document: The translation of legal documents not only requires the correct transfer of language but also the preservation of the structural layout and formal elements of the text. Therefore, the translator must recreate a template similar to the original document. In the article, examples of the challenges encountered during the translation process are provided, by concretizing these difficulties through the example of the 'Official Letter (Приказ)' found in the book 'Translation of Official and Business Texts: 200 Documents in Turkish and Russian with Translations' prepared by E. Geniş, M. G. Bukulova, and A. V. Rog.

Keywords: Official Document Translation, Translation from Russian to Turkish, Specificity of Translation, Translation Challenges, Official Letter

⁴ **Beyan (Tez/ Bildiri):** This study was produced from his doctoral dissertation titled "Hukuk Terimlerinin Rusçadan Türkçeye Çevirilerinde Karşılaşılan Zorluklar". Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman: Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Kaynak: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Benzerlik Raporu: Alındı – Turnitin, Oran: 4

Etik Şikayeti: editor@rumelide.com

Makale Türü: Araştırma makalesi, **Makale Kayıt Tarihi:** 21.08.2024-**Kabul Tarihi:** 20.10.2024-**Yayın Tarihi:** 21.10.2024; **DOI:** <https://doi.org/10.5281/zenodo.13981140>

Hakem Değerlendirmesi: İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme

Giriş

Makalenin Amacı: E. Geniş, M. G. Bukulova ve A. V. Rog tarafından hazırlanan “Resmi ve Ticari Belgelerin Çevirisi: Türkçe ve Rusça Dillerinde 200 Belge Çevirisi (Перевод официально-деловых текстов: 200 документов на турецком и русском языках с переводом)” kitabında yer alan “Resmi Yazı (Приказ)” örneğinde Rusçadan Türkçeye yapılan resmi belge çevirilerinde karşılaşılan zorlukları belirlemek ve bu zorlukları aşmak için öneriler sunmaktır. Bu bağlamda, karşılaşılan zorlukların resmi belge çevirilerine nasıl etki ettiğini analiz etmek ve çeviri sürecinin nasıl daha verimli hale getirilebileceğini incelemek amaçlanmaktadır.

Makalenin Yeniliği: Bu çalışma, “Resmi Yazı” örneği üzerinden Rusçadan Türkçeye yapılan resmi belge çevirilerinde karşılaşılan zorlukları derinlemesine ele alması bakımından yenilikçi bir yaklaşıma sahiptir. Çeviri çalışmalarında çoğunlukla genel dil yapıları ve terminoloji üzerinde durulurken, bu makale, özgün bir perspektif sunarak belirli bir dil çifti (Rusça-Türkçe) ve belirli bir metin türü (resmi yazı) üzerine odaklanmaktadır. Aynı zamanda, hukuk sistemlerindeki farklılıkların, kısaltmaların ve özel ifadelerin varlığı ile kültürel normların çeviri süreçlerine etkisini vurgulayan bu çalışma, literatürdeki önemli bir boşluğu doldurmayı hedeflemektedir.

Hedef: Bu makalenin temel hedefi, “Resmi Yazı” örneği üzerinden Rusçadan Türkçeye yapılan resmi belge çevirilerinde karşılaşılan zorlukları tespit etmek ve bu zorluklara yönelik uygulanabilir çözüm önerileri geliştirmektir. Bu hedefe ulaşmak için, çeviri sürecinde dikkate alınması gereken unsurlar ayrıntılı olarak incelenecek ve çözüm stratejileri formüle edilecektir.

Belirlenen görevler şu şekilde sıralanmaktadır:

- **Dilbilgisel, Kültürel ve Hukuk Sistemlerindeki Farklılıkların Analizi:** Rusça ve Türkçe arasındaki dilsel, kültürel ve hukuk sistemlerindeki farklılıkların resmi belge çevirilerine olan etkisini analiz etmek.
- **Hukuk Terminolojisinin İncelenmesi:** Her iki dilde de resmi belgelerde kullanılan hukuk terminolojisini karşılaştırarak, bu terimlerin çeviri sürecine olan etkilerini incelemek.
- **Çeviri Sürecinde Karşılaşılan Zorlukların Belirlenmesi:** Rusçadan Türkçeye yapılan resmi belge çevirilerinde karşılaşılan temel zorlukları tespit etmek ve bu zorlukların nasıl aşılabileceğini belirlemek.
- **Çözüm Önerilerinin Geliştirilmesi:** Belirlenen zorluklara yönelik somut çözüm stratejileri geliştirmek ve bu stratejilerin uygulama yöntemlerini açıklamak.

Makalenin amacı doğrultusunda uygulanacak yöntemler şunları içermektedir:

- **Karşılaştırmalı Dil Analizi:** Rusça ve Türkçede kullanılan hukuk terimlerinin ve dilbilgisel yapıların karşılaştırılması yoluyla, resmi belge çevirilerinde karşılaşılan zorlukların tespit edilmesi.
- **Vaka Çalışmaları:** Rusçadan Türkçeye yapılan resmî belge çevirileri üzerinde vaka çalışmaları gerçekleştirerek, “Resmi Yazı” örneği üzerinden zorlukların ve çözüm yollarının belirlenmesi.

- **Literatür Taraması:** Mevcut çeviri teorileri ve pratiği üzerine yapılmış çalışmaları inceleyerek, bu çalışmaların resmî belge çevirilerine uygulanabilirliğinin değerlendirilmesi.

Literatüre Katkı: Makale, “Resmi Yazı” örneği üzerinden Rusçadan Türkçeye resmi belge çevirisi konusunda birçok farklılıkların etkilerini kapsamlı bir şekilde ele alarak bu alandaki bilgi boşluklarını doldurmayı hedeflemektedir. Ayrıca, resmi belgelerin çevirisinde karşılaşılan sorunlara yönelik öneriler sunarak, çeviri süreçlerinin daha etkin ve doğru bir şekilde yürütülmesine katkıda bulunacaktır.

Resmi Belgelerin Çevirisinin Özgüllüğü

Rusçadan Türkçeye resmi belge çevirisi, her çeviri sürecinde olduğu gibi, özgül dil kuralları, terimsel ifadeler ve hukuk sistemi konusunda uzmanlık gerektirir. Yasal süreçlerde kullanılacak resmi belgeler tipik olarak belirli bir biçim ve yapıya sahiptir. Bu belge çeşitliliği ve özelliği nedeniyle çeviri süreci daha zordur.

Resmi belgelerin çevirisi, dil, biçim ve içerik açısından farklı olabilir. Bu belgeler genellikle teknik, hukuki veya resmi bir dil kullanır ve belirli terimler, ifadeler ve formülasyonlar içerir.

Dil özgüllüğü, belgenin yasal ve toplumsal kökenine bağlı olarak hukuki bir dil kullanılmasını gerektirir. Bu farklılıklar, belgeyi çevirirken dikkat edilmesi gereken çok sayıda terim ve dil yapılarının bir sonucudur. Daha sonra inceleyeceğimiz “Resmi Yazı” örneği ise birer resmi belge niteliğindedir. Bu nedenle bu örnekleri hukuk çevirisi kategorisine de ekleyebiliriz. Çünkü resmi belgelerde kullanılan dil aslında hukuk dilidir. Weisflog’a göre, *hukuk dili, teknik bir dil olarak değerlendirilmesine rağmen evrensel bir teknik dil niteliği taşımaz; aksine, ulusal hukuk sistemlerine özgü bir nitelik gösterir* (1987, s. 203).

“Resmi Yazı” örneği, birçok hukuk terimini barındırmaktadır. Bu hukuk terimlerinin doğru ve tutarlı bir şekilde hedef dile aktarılması, çevirinin en önemli özelliğidir.

Diğer bir özgüllük, bir belgenin tipik olarak belirli bir format ve düzenlemeye sahip olması gerektiği anlamına gelen **biçimsel özgüllüklerdir**. Bu, genellikle belgenin düzenlenmesi, içerdiği bilgiler ve sunulduğu sıraya bakar. Çeviri, resmi yazışma kurallarına uygun olmalıdır ve kaynak metnin hedef dilde biçimini ve görsel düzenini korumalıdır. Bu, belgenin güvenilirliğini ve resmîyetini koruması için çok önemlidir. Başlıklar, alt başlıklar, paragraf yapıları, madde işaretleri, numaralandırmalar, tarih formatları, adres ve hitap şekilleri, imza blokları ve biçimsel uyumluluk gibi unsurları içerir. Çevirmen, hedef dilin kültürel ve resmi yazışma kurallarını bilmelidir ve çeviriyi bu kurallara uygun hale getirmelidir. Çevirmenin, bu biçimi hedef dilde koruması, resmi yazışma kurallarına uyması ve metnin görsel düzenini koruması gerekmektedir.

Resmi belgelerin çevirisinde **içerik özgüllüğü**, belgenin özel amaçlarını, hedef kitlesini ve bağlamını kavramaktır. Bu, her belgenin belirli bir kitleye hitap etmesi ve belirli bir amaca hizmet etmesi nedeniyle. Bir belgenin işlevi genellikle bu şekilde tanımlanır ve bu işlev, genellikle belgenin biçimini ve dilini etkiler.

Son özgüllük ise **kültürel uyumdur**. Rusça ve Türkçe, farklı kültürel kodlara sahip dillerdir ve resmi belgelerin çevirisinde bu farklılıklar görülebilir. Çevirmen, kültürel farklılıkların farkında olmalı ve çeviriyi hedef kültürün standartlarına uygun hale getirmelidir. Kültürel uyum, hitap biçimleri, saygı ifadeleri, resmîyet düzeyi, tarih ve sayı formatları, kısaltmalar, kurum adları ve görsel düzen gibi

faktörleri içerir. Çevirmen, hedef kültürün resmi yazışma geleneklerini, değerlerini ve sosyal kurallarını anlaması gerekir.

Çeviride Karşılaşılan Sorunlar

Çevrilen metnin anlamını hedef dilin olanaklarıyla mümkün olduğunca tam ve doğru bir şekilde aktarmak, çevirinin temel amaçlarından biridir. Bu bağlamda Barhudarov'un da belirttiği gibi, “Çeviri metni asla kaynak metnin tam ve mutlak bir eşdeğeri olamaz; çevirmenin görevi, bu eşdeğerliği mümkün olduğunca sağlamak, yani kayıpları en aza indirmektir. Ancak, kaynak metin ile çeviri metninde ifade edilen anlamların yüzde yüz örtüşmesini beklemek gerçekçi olmayacaktır” (Barhudarov, 1975, ss. 10-11).

Resmi belgelerin Rusçadan Türkçeye çevirisinde çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadır. Bunlar arasında; **diller arasındaki dilbilgisel farklılıkları, terminolojik zorlukları, kültürel farklılıkları ve hukuk sistemleri arasındaki farkları** sayabiliriz.

Diller arasındaki **dilbilgisel farklılıklar** kapsamında her dilin kendine ait farklı dilbilgisi ve sözdizim kuralları vardır. İlk olarak, Rusça ve Türkçenin farklı dil ailelerine mensup oldukları görülmektedir. Rusça⁵, Hint-Avrupa dil ailesinin Slav dilleri koluna bağlı olup, Doğu Slav dilleri alt grubunda yer almaktadır. Türkçe⁶ ise, Ural-Altay dil ailesinin Altay dilleri grubuna dahil olup, Türkiye’de konuşulan Türkiye Türkçesi, Türk dillerinin Güneybatı (veya Batı Oğuz) alt grubunda yer almakta ve Türkiye Cumhuriyeti’nin resmi dili olarak kabul edilmektedir. İkinci olarak, cinsiyet ayrımı açısından farklılıklar göze çarpmaktadır. Rusçada isimler, eril, dişil ve nötr olmak üzere üç cinsiyete⁷ ayrılmaktadır. Bu nedenle, Rusçada isimler, sıfatlar, ortaçlar, ulaçlar ve iyelik zamirleri cinsiyete bağlı olarak farklı biçimler alır ve çekimlenir. Buna karşın, Türkçede isimlerin cinsiyete dayalı bir ayrımı bulunmamaktadır ve çekimler cinsiyet farkı gözetmeksizin yapılır. Örneğin, Rusçada “известный прокурор (tanınmış savcı - eril)” ve “известная прокурор (tanınmış savcı - dişil)” örneklerindeki cinsiyet ayrımı sıfat üzerinden yapılırken, Türkçede ise cinsiyet ayrımı olmaksızın “tanınmış savcı” ifadesi hem erkek hem de kadın savcılar için kullanılır. Üçüncü olarak Rusça ve Türkçe arasındaki cümle yapısı ve sözcük dizilimi önemli ölçüde farklılık gösterir. Rusça genellikle “özne-yüklem-tümleç⁸” dizilimine sahiptir. Türkçe ise genellikle “özne-tümleç-yüklem” dizilimini kullanır (Mete & Ceylan, 2019). Örneğin; “Hâkim, davalının iddialarını yetersiz bulmuş ve davayı reddetmiştir” cümlesi Rusçaya “Судья отклонил иск, сочтя доводы ответчика недостаточными” şeklinde çevrilebilir. Bu örnekte, Türkçede “özne-tümleç-yüklem” yapısı izlenirken, Rusça çeviride “özne-yüklem-tümleç” sıralaması kullanılmıştır. Ayrıca, Türkçede cinsiyet belirtilmezken, Rusça cümlede “Судья” kelimesinden kaynaklanan “отклонил” fiilinin geçmiş zamanda eril cinsiyette çekildiği görülmektedir. Dolayısıyla bunun gibi önde gelen hususlar, iki dil arasında önemli dilbilgisi farklılıkları olduğu anlamına gelir. Dilbilgisi kuralları bu yüzden çeviri sırasında zorluk oluşturabilir. Bu tür dilbilgisel farklar, hukuki metinlerin çevirisinde dikkat edilmesi gereken önemli unsurlar arasındadır.

İkinci olarak Rusçadan Türkçeye hukuk terimlerinin çevirisinde karşılaşılan bir diğer sorun, iki hukuk sistemindeki **terminolojik farklılıklardır**. Her hukuk sistemi, kendine özgü terimler ve kavramlar içerir ve bu terimlerin doğrudan çevrilmesi, anlam sapmalarına yol açabilir. Hem Rusça hem de Türkçe

⁵ Russkiy Yazık Za Rubejom, Erişim tarihi: 22.09.2024, <http://www.russianedu.ru/learnrussian/hints.html>

⁶ Ankara Üniversitesi Açık Ders Malzemeleri, Erişim tarihi: 22.09.2024, <https://acikders.ankara.edu.tr/mod/page/view.php?id=18677>

⁷ Rossiyskaya Elektronnoy Shkola, Erişim tarihi: 22.09.2024, <https://resh.edu.ru/subject/lesson/4395/conspect/>

⁸ Russkiy Yazık Dlya Delogogo Cheloveka, Erişim tarihi: 22.09.2024, <https://www.mylanguage.ru/materials/130/3182>

hukuk terimleri, kendi sistemlerine özgü anlamlar barındırmakta olup, birçok terim bu iki dilin hukuk sistemlerinin kendine has yapısından dolayı tam bir karşılık bulamayabilir. Bu durum, yalnızca terimlerin doğru bir şekilde belirlenmesini değil, aynı zamanda bu terimlerin Türk hukuk sistemi bağlamında anlamlarının doğru şekilde yansıtılmasını da gerekli kılmaktadır. Rusça hukuk dilindeki bir terim, Türkçede tam bir karşılık bulamayabilir; bu da, daha ayrıntılı bir çevirinin yapılmasını veya Rusça terimin Türkçe bir açıklamayla birlikte kullanılmasını zorunlu hale getirebilir. Bu çerçevede, hukuki kavramlar ve terminolojik farklılıklar, ülkelerin dil ve hukuk sistemlerindeki çeşitlilikten büyük ölçüde etkilenmektedir. Örneğin bu duruma, Rusçadaki “*ломбард*” terimi gösterilebilir. Bu sistem, kredi notu veya gelir belgesi gibi koşulları aramaksızın anında nakit temini sağlamaktadır. Özellikle, değerli varlıklarını elden çıkarmadan acil nakit ihtiyacını karşılamak isteyenler için, bu yöntem yüksek maliyetine rağmen hem cazip hem de zorunlu bir alternatif olarak değerlendirilebilir. Sovyetler Birliği döneminden bu yana faaliyetlerini sürdüren bu lombardlar, resmi olarak iş yapmakta ve belirli bir faiz oranı üzerinden kredi sunmaktadır. Müşteriler, aldıkları krediyi ve faizini geri ödeyerek teminatlarını geri almak zorundadırlar; ödeme yapılmadığında ise teminat satılarak borç kapatılmaktadır. Rusya’da lombardların geçmişi 18. yüzyıla kadar uzanmaktadır. Bu dönemde, altın ve gümüş gibi değerli eşyalar karşılığında borç verilmekteydi. Günümüzde ise, lombardlar 2007 yılında kabul edilen “Lombardlar Hakkında Federal Kanun¹⁰” ile düzenlenmiş ve yasal bir statü kazanmıştır. Bu kanunun temel amacı, müşterilerin haklarını korumak ve lombardların faaliyetlerini daha şeffaf bir şekilde sürdürmelerini sağlamaktır. “Lombard” sistemi Türkiye’de yasal bir zemine oturmamakla birlikte, Türkçeye “tefeci veya rehinci” olarak çevrilebilir. Fakat Türkiye’de “tefeci” yasadışı bir oluşumdur. Bu durum nedeniyle çevirmen için uygun bir terim bulmak zor olabilir ve terminolojik tutarsızlıklar ortaya çıkabilir. Bu bağlamda, çevirmenin, terimlerin kullanım alanlarını ve tam anlamlarını araştırması gerekebilir; hedef dilde en uygun karşılığı bulmak veya terimin anlamını açıklayıcı bir şekilde çevirmek için bu araştırmaları yapması gerekebilir.

Bazı durumlarda, hedef dilde, kaynak dildeki terimin hiçbir karşılığı olmayabilir. Örneğin, Rusça’daki “*суд присяжных*”¹¹ (jüri mahkemesi) hukuk teriminin Türkiye’de bir karşılığı yoktur. Rus hukukunda kısıtlı da olsa bazı ceza mahkemelerinde “суд присяжных” kavramı varken, Türk hukukunda jüri sistemi bulunmamaktadır. Bu bağlamda, Rus ve Türk yargı sistemleri, mahkeme yapıları, yetkiler ve işleyiş açısından farklılıklar içerir. Bu tür durumlarda çevirmen yeni bir terim oluşturmak veya terimin anlamını açıklamak zorunda kalabilir. Diğer bir örnek olarak “*авторский надзор*”¹² verilebilir. Bu terim, Rusya ve bazı eski Sovyet ülkelerinde kullanılan bir kavram olup, genellikle bir projenin, özellikle de inşaat ve mimarlık projelerinin, tasarımcı veya mimar tarafından denetlenmesini ifade etmektedir. Bu denetim süreci, tasarımın inşaat aşamasında doğru ve eksiksiz bir şekilde uygulanmasını sağlamak amacıyla tasarımcı ya da mimarın projeye yönelik gözetim yapmasını içermektedir. Türk hukuk ve inşaat terminolojisinde ise “авторский надзор” teriminin tam bir karşılığı bulunmamakla birlikte, en uygun çeviri “müellif denetimi” veya “proje müellifi denetimi” olarak kabul edilebilir. “Müellif” terimi, projeyi tasarlayan kişi anlamında kullanılır ve genellikle mimar veya mühendisleri ifade eder. Bu bağlamda, müellif denetimi, tasarımın inşaat sürecinde aslına uygun bir şekilde uygulanmasını sağlama sorumluluğunu ifade eder. Ayrıca bu kavramdaki “*надзор*”¹³ (*nezaret veya gözetim*) terimi, Rusya’da yasaların uygulanmasını sağlamak amacıyla devlet organlarının

⁹ Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:15.02.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/15941>

¹⁰ Konsultant Plyus, Erişim tarihi: 15.02.2024, https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_70009/

¹¹ Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:15.02.2024, https://yuridicheskaya_encyclopediya.academic.ru/11098/СУД_ПРИСЯЖНЫХ

¹² Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:22.09.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/12762>

¹³ Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:22.09.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/16245>

yürüttüğü faaliyet türlerinden biridir. Yargı denetimi (надзор судебный¹⁴), savcılık denetimi (прокурорский надзор¹⁵) ve çeşitli idari denetim (административный надзор¹⁶) türleri ayırt edilmektedir. Özel bir tür olarak yukarıdaki örnekteki gibi müellif denetimidir (авторский надзор). Türkçede bu terim, genellikle “nezaret” veya “gözetim” anlamında kullanıldığından, daha çok cezaevi bağlamında bir kavram olarak anlaşılmalıdır. Dolayısıyla, çeviri yaparken tercümanın bu hususlara dikkat etmesi gerekmektedir.

Bazı durumlarda da terimin birden fazla anlamı ortaya çıkmaktadır, bu nedenle de terimler sözlüğü yardımıyla uygun anlam seçilmelidir. Örneğin, Rusça’daki “**Право**¹⁷” hukuk terimi, “hukuk” ve “hak” anlamlarına gelebilir. “Hukuk” anlamı ile ilgili olarak ; “Международное **право** (Uluslararası **hukuk**)”; “Hak” anlamı ile ilgili olarak ; “**Право на жизнь** (Yaşam **hakki**)” örnek olarak gösterilebilir. Dolayısıyla “**Право**”, ilk örnekte “hukuk” olarak daha geniş bir anlamda kullanılırken, ikinci örnekte “hak” olarak daha dar bir anlamda kullanılmaktadır.

Resmi bir belgeyi çevirirken hukuk terimleri ve ifadeler anlaşılır olmalıdır. Fakat hedef dilde eşdeğer bir terim bulmak, yine de zor olabilir. Bu bağlamda, Alimov’un düşüncesini benimseyerek, hukuki metinlerin çevirmenlerinin, hedef dilde kaynak dildeki terimleri yeterince doğru bir şekilde tanımlayabilecek sözel yapıların eksikliği nedeniyle zorluklarla karşılaştığı gözlemlenmektedir (2005, ss. 12-13).

Çevirmenler için belirli bir hukuk sistemi içindeki terimlerin ve bu terimlerin temelini oluşturan hukuki kavramların doğru anlaşılması, çeviri sürecine yeni başlayanlar için önemli bir zorluk teşkil etmektedir. Bu nedenle, Rus dilinden çeviri yaparken iki dilli sözlük kullanılması öngörülmektedir. Kinderneht’e göre de, iki dilli hukuk sözlükleri bu süreçte faydalı olabilir; ancak terimin doğru çevirisini yapabilmek için bağlamın dikkatle analiz edilmesi gerekmektedir, çünkü farklı bağlamlar, her durumda hangi çeviri seçeneğinin en uygun olduğunu belirleme ihtiyacını doğurur (2015, s. 123). Örneğin; Rusçadaki “**ответственность**¹⁸” (sorumluluk) terimi, farklı bağlamlarda çeşitli anlamlar içerebilir. Hukuki çerçevede bu terim, “гражданская ответственность¹⁹” (medeni sorumluluk) ve “уголовная ответственность²⁰” (cezai sorumluluk) gibi farklı kategorilere ayrılmaktadır. Çevirmenler açısından, bu terimin Türk hukuk sistemindeki karşılıklarını belirlemek zorlayıcı olabilir, zira bağlamdan bağımsız bir çeviri her zaman yeterli ve uygun olmayabilir. Bu durum, terimlerin hatalı bir şekilde çevrilmesi, belgenin içeriğinde anlam kaymalarına ve yanlış anlamalara yol açabilir. Örneğin, Rusçada “**залог**²¹” terimi hem “rehin” hem de “ipotek” anlamlarını taşıyabilir. Bir çevirmenin bu terimi yanlış çevirerek “залог” ifadesini, “rehin” yerine “ipotek” olarak aktarması, hukuki belgenin içeriğinde önemli bir hata yaratabilir. Örneğin, bir sözleşmede geçen “залог автомобиля” ifadesi “arabanın ipoteği” şeklinde çevrildiğinde, metnin bağlamı tamamen hatalı anlaşılabilir. Bu sebeple, çevirmenlerin terimleri titizlikle seçmesi ve hukuk terminolojisine tam anlamıyla vakıf olması büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, terminolojik gelişmeleri yakından takip ederek güncel kalmaları da gereklidir.

¹⁴ Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:22.09.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/16249>

¹⁵ Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:22.09.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/17658>

¹⁶ Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:22.09.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/12818>

¹⁷ Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:02.04.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/ushakov/966394>

¹⁸ Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:23.09.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/ushakov/908546>

¹⁹ Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:23.09.2024,

<https://jurisprudence.academic.ru/1576/%D0%B3%D1%80%D0%B6%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F%D0%BE%D1%82%D0%B2%D0%B5%D1%82%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8C>

²⁰ Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:23.09.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/18974>

²¹ Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:23.09.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/14814>

Üçüncü olarak **kültürel farklılıklar** kapsamında Rusça ve Türkçe, farklı kültürel kodlara sahip dillerdir ve resmi belgelerin çevirisinde bu farklılıklar görülebilir. Çeviri, bu kültürel farklılıkları göz önünde bulundurarak hedef kültürün standartlarına uygun olmalıdır. Kültürel farklılıklar, hitap biçimleri, saygı ifadeleri, resmiyet düzeyi, tarih ve sayı formatları, kısaltmalar, kurum adları ve görsel düzen gibi faktörlerden etkilenebilir.

Her kültürde hukuk, içinde bulunduğu sosyo-kültürel ve politik bağlamlar tarafından şekillenen ve hukuk sistemi, dilbilim ve toplumsal değişimlerle farklı düşünce biçimlerini yansıtan bir yapıyı temsil eder. Hukuk sistemleri, belirli kültürel bağlamlarda geliştirilir ve büyük ölçüde o ülkenin siyasi geçmişini yansıtır. Hukuk terminolojisi, toplumun ve dilin kendine özgü kültürel ve tarihi özelliklerini taşır. Bu nedenle, bir dildeki hukuk terminolojisinin doğru şekilde yorumlanması, yalnızca dilbilimsel analizleri değil, aynı zamanda kültürel unsurların da dikkate alınmasını gerektirir. Bir hukuk metninin çevirisi, bu metnin ait olduğu hukuk sistemlerinin özelliklerinin ayrıntılı bir incelemesini gerektirir. Bu bağlamda hukuk sistemi, belirli bir coğrafi bölgenin resmi ve tarihsel dünyasının temsili olarak işlev görür.

Farklı kültürleri anlamak ve onlarla iletişim kurmak, çeviri yoluyla kolaylaşır. Bireylerin birbirleriyle etkileşim kurma yollarından biri, çeviridir. Çeviri, yabancı bir kültürle etkileşimde önemli bir işlev üstlenir, zira bu süreç, sadece dil sınırlarını değil, aynı zamanda kültürel sınırları da aşma yeteneğine sahiptir. Bu bağlamda üretilen metinler, yalnızca farklı bir dil sistemine değil, aynı zamanda farklı bir kültür sistemine de entegre edilir (Schweitzer, 1988, s. 37).

Martin Weston da, farklı diller arasındaki kavramsal farklılıkların giderilmesinin çevirinin en büyük zorluklarından biri olduğunu belirtmekte ve bu zorluğun özellikle kültürel, daha da spesifik olarak kurumsal nedenlerle belirginleştiğini vurgulamaktadır (1983, s. 207). Bu sebeple, kültürel öğelerin çevirisinde zorluklar ortaya çıkmaktadır. Örneğin, Rusçadaki “крестная мать”²² ve “крестный отец”²³ terimleri, sırasıyla “vaftiz anne” ve “vaftiz baba” anlamına gelir ve Hristiyan topluluklarda, bir çocuğun dini koruyucusu olarak kabul edilen kişileri ifade eder. Türk toplumunda ise bu tür bir kavram, yani vaftiz anne ve vaftiz baba anlayışı yerine “süt anne” ve “kirve” kavramları mevcuttur ve bu kişiler de Hristiyanlıkta olduğu gibi manevi olarak koruyuculuğu üstlenmektedir. Diğer bir örnek olarak “Колхоз”²⁴ kavramı, Sovyet tarihiyle derin bir bağa sahiptir ve Türkiye’de doğrudan bir karşılığı bulunmamaktadır. “Kollektif çiftlik” çevirisi, kavramın tüm tarihsel ve sosyal bağlamını tam anlamıyla yansıtmaya da Türkiye’de bazı yerel yönetimler tarafından uygulanmaya çalışıldığı görülmektedir. Dolayısıyla çeviri yaparken bu unsurlar göz önünde bulundurulmalıdır.

Son olarak **hukuk sistemleri arasındaki farklar** kapsamında her ülkenin kendi hukuk sistemine sahip olduğunu unutmamak önemlidir. Rusya ve Türkiye’nin hukuk sistemleri arasında çeşitli farklılıklar olabilir ve bu durum çeviri sürecini etkileyebilir. Bu farklılıklar Rus Hukuk Sistemi’nin ve Türk Hukuk Sistemi’nin tarih içerisinde farklı hukuk sistemlerinin etkisiyle şekillenmesinden kaynaklanmaktadır. V. N. Sinyukov, “Rus Hukuk Sistemi (Rossiyskaya Pravovaya Sistema)” adlı bilimsel çalışmasında bu aşamaları şu adımlarla açıklamaktadır (2010, s. 96):

a) IX-XIII. yüzyıllar arasında Eski Rus Zemskiy Devleti’ne (Drevnerusskoye Zemskoye Gosudarstvo) karşılık gelen, Rus hukuk sisteminin oluşum aşaması: Bu dönem içerisinde *Russkaya Pravda*²⁵

²² Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:23.09.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki/987971>

²³ Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:23.09.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki/204104>

²⁴ Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:23.09.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki/15400>

²⁵ MGU, Erişim tarihi:24.09.2024, *Russkaya Pravda*, feodal parçalanma döneminde Kiev Knezliği ve sonraki Rus

yayınlanmıştır.

b) XIV-XVII. yüzyıllar arasında Moskova Knezliği'ne (Moskovskoe Gosudarstvo) ait hukuk sisteminin gelişim dönemi: Bu dönemde “Sudebnik²⁶” (Судебник²⁷), Zemski Sobor²⁸ tarafından kabul edilen “Sobornoye Ulojeniyе²⁹” yayınlanmıştır.

c) XX. yüzyılın 1920-1980 yılları arasını kapsayan Sovyet Hukuk Sistemi dönemi: 1917'de Rus İmparatorluğu'nun çöküşü ve Ekim Devrimi'nin ardından Sovyetler Birliği kurulmuştur. Sovyet hukuku, Marksist-Leninist ideolojiye dayanarak sosyalist bir hukuk sistemini benimsemiştir. Bu sistem, özel mülkiyetin kaldırıldığı ve devlet kontrolündeki bir ekonomi üzerine inşa edilmiş bir hukuk yapısı oluşturmuştur.

d) XX. yüzyılın sonlarından günümüze kadar uzanan Sovyet sonrası döneme ait Rusya Federasyonu Hukuk Sistemi: Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından Rusya Federasyonu kuruldu ve bağımsızlık sonrasında çeşitli hukuki reformlar gerçekleştirilerek hukuk sistemi yeniden yapılandırıldı. Rusya, mevcut hukuk sisteminde demokratik ilkeler ve pazar ekonomisine dayalı reformlar yapmaktadır. Bu süreçte özellikle ticaret hukuku, medeni hukuk ve ceza hukuku alanlarında önemli reformlar hayata geçirilmektedir.

Öte yandan Türk Hukuk Sistemi'nde de, tarih boyunca çeşitli hukuk sistemlerinin etkisiyle şekillendiği görülmektedir. Halil Cin'in “Türk Tarihi ve Hukuk” (1984) adlı bilimsel çalışmasına dayanarak, bu süreç aşğıdaki aşamalarla ifade edilebilir:

a) İslamiyet öncesi Türk tarihi ve hukuk: Türk hukuk sisteminin kökleri, Orta Asya Türk kültüründe bulunmaktadır. Hunlar, Göktürkler ve Uygurlar gibi Orta Asya'daki Türk devletleri, kendi özgün hukuk sistemlerini geliştirmişlerdir.

b) İslamiyet sonrası Türk tarihi ve hukuk: Türk hukuk sistemi üzerinde en büyük etkilerden biri İslam hukukunun kabul edilmesi olmuştur. Karahanlılar, Selçuklular, Babür İmparatorluğu ve özellikle Osmanlı Devleti, İslami hukukun temel prensiplerini benimseyerek, bu prensipleri geleneksel Türk hukuk sistemi ile birleştirmişlerdir.

c) Tanzimat Sonrası Osmanlı Devleti: 19. yüzyılda Osmanlı Devleti, Tanzimat Reformları'nı hayata geçirmiştir. Bu dönemde, Avrupa ülkelerinin hukuk sistemleri ve kanunları inceleme altına alınmıştır. Özellikle Fransız Hukuku ve İsviçre Hukuku bu dönemde büyük bir etkiye sahip olmuştur.

d) Sonraki Gelişmeler ve Cumhuriyet Dönemi: Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk, Türk hukuk sisteminde köklü reformlar gerçekleştirerek önemli değişimlere öncülük etmiştir.

prensliklerinin yasal düzenlemelerini temsil etmekteydi. 12. yüzyılın başlarında kaleme alınmış ve yüzyıllar boyunca çeşitli revizyonlar geçirmiştir. Russkaya Pravda'nın temeli, 11. yüzyılın başlarında yazılan Yaroslav Pravdası'na dayanmaktadır.

²⁶ Bu metin, Eski Rus yasalarının en önemli kaynağı olarak kabul edilmektedir. <https://www.hist.msu.ru/ER/Etext/RP/index.html>
Muzey İstorii Rossiyskih Reform imeni P. A. Stolpina, Erişim Tarihi: 24.09.2024, 1497 tarihli Sudebnik, III. İvan tarafından 1497 yılında yürürlüğe konulan kanunların bir derlemesiydi. Bu yasa, Rus devletinin merkezleşmesinde, ülke genelinde tek bir Rus hukuk sisteminin oluşturulmasında ve feodal parçalanmanın sona erdirilmesinde önemli bir rol oynamıştır. <http://museumreforms.ru/node/13621>

²⁷ Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi: 24.09.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/politology/2801/Судебник>

²⁸ Zakonodatelnaya Duma Tomskoy Oblasti, Erişim Tarihi: 24.09.2024, Zemski Sobor, 16. ve 17. yüzyıllarda Rusya Çarlığı'nda imparatorluğun topraklarını temsil eden bir parlamento olarak faaliyet göstermiştir. https://www.duma.tomsk.ru/content/42_zemskie_sobory_v_rossii_v_xvixvii_vv

²⁹ MGU, Erişim tarihi: 24.09.2024, Sobornoye Ulojenie, 1550 yılında IV. İvan tarafından çıkarılan Sudebnik'in yerine geçmek üzere, 1649 yılında Çar Alexis döneminde Zemski Sobor tarafından yayımlanan bir yasal düzenlemedir. <https://www.hist.msu.ru/ER/Etext/1649.htm>

Bu dönemde, Tanzimat döneminde başlayan reform hareketi hız kazanmış ve Kıta Avrupası Hukuk Sistemi esas alınarak ilerleme sağlanmıştır. Türkiye'nin temel yasalarından biri olan Türk Medeni Kanunu da bu dönemde oluşturulmuştur (1984, ss. 6-16).

Yukarıda belirtilenlere dayanarak, Rusya ve Türkiye'nin hukuk sistemleri tarihine bakıldığında, her iki ülkenin farklı hukuki geleneklere ve sistemlere sahip olduğu görülmektedir. Bunun nedeni, her iki ülkenin hukuk sistemlerinin farklı tarihi olaylar ve geçmişlere dayanmasıdır. Bu farklılıklar, hukuk kavramlarının ve terimlerinin her iki ülkede farklı tanımlanıp uygulanması sonucunu doğurur. Dolayısıyla, bazı hukuki kavram ve ilkeler diğer dilde tam bir karşılık bulamayabilir ve bu durum çeviriyi zorlaştırabilir. Ayrıca, her iki ülkenin hukuk sistemlerindeki yapısal ve işleyişsel farklılıklar, doğru ve tutarlı çeviriler yapmayı daha da güçleştirmektedir.

Buradaki temel sorun, hukuk kavramlarının her zaman bir hukuk sisteminden diğerine nasıl aktarıldığının bir sonucu olmasıdır. Bununla birlikte, hukuk bir ülkenin kültüründe kök salmıştır ve bu nedenle *“aynı hukuk ailesine ait ülkelerin hukuk sistemlerinde bile önemli farklılıklar vardır”* (Pankratova, 2003, s. 351). Bu tür farklılıklar, çeviriyi zorlaştırmaktadır.

Ünlü Alman hukukçu Rabel, *“farklı hukuk sistemlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi sırasında, özellikle yabancı bir dilde ve hukukun özel terminolojisine hakim olmada karşılaşılan sonsuz sorunların, yabancı hukukun özünü anlamayı zorlaştırdığını belirtmiştir. Bu bağlamda, bir hukuk kurulumunun yalnızca ilgili olduğu bütün hukuk sistemi içinde değerlendirilebileceğini vurgulamaktadır.”* Rabel, bu durumun hukuk metinlerini çevirenlerin karşılaştığı zorlukları daha da artırdığını ifade etmiştir (2000, s. 41).

O. A. Chepak'a (Chepak & Chernigovskiy, 2016) göre de, farklı ülkelerin hukuk sistemleri arasındaki farklılıklar nedeniyle resmi ve hukuki metinlerin aktarılması büyük bir sorundur. Yasal belgeler, ulusal özellikleri, kültürel değerleri ve dünya görüşü dikkate alınarak hazırlanır. Bu nedenle, çevrilen metin, ülkenin hukuk sistemine karşılık gelen mümkün olduğunca çok fazla terim içermelidir.

Beyer ve Conradsen, bu zorluğa vurgu yaparak, *“Resmi belgelerde kullanılan hukuk dili, ulusal hukuk anlayışına o kadar derinlemesine kök salmıştır ki, aslında sadece metindeki kelimeleri değil, aynı zamanda bu kelimelerin dayandığı hukuk sistemini de çevirdiğimizi söylemek mümkündür”* ifadelerini kullanmıştır (1995, s. 115).

Örneğin, Rusçada *“Следственный комитет”*³⁰ (Soruşturma Komitesi) terimi, Rusya'nın bazı bölgelerinde savcılıktan bağımsız bir yapıya sahip olan ve ciddi suçların soruşturulmasından sorumlu özel bir kurumdur. Türkiye'de ise böyle bir bağımsız soruşturma komitesi bulunmamakta, ciddi suçların soruşturması genellikle savcılık tarafından yürütülmektedir. Diğer bir örnek olarak, Rusçadaki *“право собственности”*³¹ terimi, mülkiyet hakkı ya da mal sahipliğiyle ilgili geniş bir hukuki alanı kapsar. Rusya'da bu terim, mülkün mülkiyeti, kullanımı ve yararlanmasını düzenleyen çeşitli yasa ve yönetmeliklerle tanımlanmakta ve yorumlanmaktadır. Türkiye'de ise bu kavram “mülkiyet hakkı” olarak adlandırılır, ancak uygulama ve içerdiği alt kavramlar Türk Medeni Kanunu ve ilgili yasal düzenlemeler çerçevesinde farklılık gösterebilir. Rusya'da mülkiyet hakları üç ayrı kategori (владение, пользование и распоряжение) altında incelenirken, Türkiye'de bu haklar doğrudan mülkiyet hakkı içinde ve çeşitli kanun maddeleri aracılığıyla ele alınmaktadır. Rusya ve Türkiye, mülkiyet hakları konusunda farklı

³⁰ Slovare i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:24.09.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/18234>

³¹ Slovare i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:24.09.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/17368>

hukuki yaklaşımlar ve uygulamalara sahiptir.

Yukarıdaki terim örneklerinde de görüldüğü üzere, farklı hukuk sistemleri arasındaki temel farklılıklar, çeviri sürecinde çeşitli zorluklar doğurmaktadır. Her ülkenin kendine özgü hukuki yapısı ve terminolojisi, hukuki metinlerin doğru biçimde aktarılmasını zorlaştırmaktadır. Bu durum, çevirmenlerin sadece dilsel değil, aynı zamanda kültürel ve sistemsel bağlamları da göz önünde bulundurarak çalışmasını gerektirmektedir. Ulusal hukuk sistemlerinin farklılıkları, çeviri sürecinde kavramların ve terimlerin doğru bir şekilde aktarılmasını daha karmaşık hale getirmekte ve bu da çevirmenlerin karşılaştığı zorlukları artırmaktadır.

“Resmi Yazı” Örneği Üzerinden Sorunlar

Resmi yazı, devlet kurumları, şirketler veya bireyler arasında resmi yazışmalar yoluyla gerçekleştirilir. Rusça yazılan bir resmi belgenin Türkçeye çevrilmesi sırasında şu sorunlar ortaya çıkabilir:

* Kurum Adları: Rusça resmi kurum adlarının her zaman Türkçe karşılığı olmayabilir. Örneğin, Rusçada “*Государственная Дума*”³² terimi, Rusya Federasyonu parlamentosunun alt meclisini ifade etmektedir. Ancak, bu kurumun Türkçede tam bir karşılığı bulunmamaktadır. Genellikle “Devlet Duması” ya da sadece “Duma” olarak çevrilen bu terim, Rusya'daki siyasi ve hukuki bağlamı tam anlamıyla yansıtamaz.

* Hitap Şekilleri: Rusça'da kullanılan resmi hitap şekilleri ve unvanlar Türkçe'den farklı olabilir. Rusça'da resmî yazışmalarda kullanılan “Уважаемый” (Uvajayemy) erkekler için, “Уважаемая” (Uvajayemaya) ise kadınlar için tercih edilen hitap biçimleridir ve “Sayın” anlamına gelir. Ancak bu ifadeler, Türkçede resmî yazışmalarda kullanılan “Sayın” kelimesiyle tam olarak örtüşmemektedir, çünkü Rusçada cinsiyet farklılıklarına göre biçimlenir. Türkçede ise hitaplar cinsiyete dayalı bir ayrıma tabi tutulmadan, tek bir biçimde kullanılır.

* Bürokratik Dil: Resmi yazılarda kullanılan resmi dil karmaşıktır ve anlaşılması zordur. Çevirmen hedef dili açık ve öz bir şekilde aktarmalıdır. Örneğin; “*В соответствии с действующим законодательством Российской Федерации, настоящее постановление вступает в силу с момента его официального опубликования*” (Rusya Federasyonu'nun yürürlükteki mevzuatına göre, bu karar resmi olarak yayımlandığı andan itibaren yürürlüğe girer) cümlesinde kullanılan dil resmi ve bürokratik bir üslup taşımaktadır. Çevirmen, bu tür ifadeleri hedef dile aktarırken, metnin karmaşıklığını sadeleştirip, anlaşılır ve özlü bir şekilde sunmalıdır. Özellikle, Türkçeye çeviri yapılırken, gereksiz resmi ifadelerden kaçınılması ve cümlenin daha anlaşılır bir formda ifade edilmesi önem arz etmektedir.

* Kısaltmalar ve Özel İfadelerin Varlığı: Hukuki metinlerde sıkça karşılaşılan kısaltmalar ve özel ifadeler, belirli kavramları, prosedürleri veya hukuki kurumları özlü bir şekilde tanımlayan kısa ve özgün dil kullanımlarıdır. Bu kullanım, hukuk terminolojisinin temel özelliklerinden biridir. Genellikle yalnızca ilgili yasal sisteme özgü olan bu terimlerin, başka bir dile doğrudan çevrildiğinde, o dilin hukuk sistemiyle tam anlamıyla örtüşen bir karşılık bulması zor olabilir. Örneğin; “ГК РФ (Гражданский Кодекс Российской Федерации)”³³ – “Rusya Federasyonu Medeni Kanunu.” Diğer bir örnek; “ФЗ (Федеральный Закон)”³⁴ – “Federal Kanun”. Bu kısaltmalar ve ifadeler, Rusya'nın hukuk sistemine

³² Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:24.09.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/14020>

³³ Konsultant Plyus, Erişim tarihi: 24.09.2024, https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_5142/

³⁴ Sovet Federatsii, Erişim tarihi: 24.09.2024, <http://council.gov.ru/services/reference/9550/>

özgüdür ve başka dillere çevrildiğinde tam olarak aynı hukuki yapıyı yansıtmayabilir.

* Hukuk Terimlerinde Çokanlamlılık Sorunu: Çok anlamlılık, bir kelimenin ya da ifadenin farklı bağlamlarda çeşitli anlamlar taşıyabilmesi durumudur. Rusçadan Türkçeye yapılan çevirilerde bu çok anlamlılık, tercüman için zorluk yaratabilir, çünkü bir terimin doğru karşılığını belirleyebilmek için bağlamın doğru şekilde kavranması gerekmektedir. Hukuk alanında çok anlamlılık örneğine Rusça'daki “**договор**”³⁵ kelimesi üzerinden bakılabilir. Bu terim, hem taraflar arasında belirli şartları kabul eden bir “sözleşme”, örneğin kira sözleşmesi (договор аренды³⁶), hem de ülkeler veya büyük kuruluşlar arasında yapılan resmi bir uzlaşma, anlaşma, örneğin uluslararası barış anlaşması (международный мирный договор³⁷) olarak kullanılabilir. Her iki kullanım da hukuk terminolojisinde geçerli olabilir, ancak “договор” kelimesi, bağlama bağlı olarak farklı anlamlar taşıyabilir. Bu anlam farklılıkları, tercümanın metnin içeriğini ve bağlamını dikkatlice analiz etmesini gerektirir; aksi takdirde çeviri hatalı veya eksik olabilir.

* Belgelerin Biçim ve Formunun Korunması: Hukuki belgelerin çevirisi, yalnızca dilin doğru aktarımını değil, aynı zamanda metnin yapısal düzeni ve biçimsel unsurlarının da korunmasını zorunlu kılar. Belgenin biçimi, içerdiği hukuki işlemleri doğru şekilde yansıtmalı ve her iki hukuk sisteminin gereksinimlerine uygun olmalıdır. Örneğin, başlıklar, tarih formatları, paragraf numaraları ve hukuki ifadelerin yapısal düzeni, belgenin doğruluğunu ve geçerliliğini etkileyen unsurlar olup, çeviri sürecinde özenle korunmalıdır. Bu unsurların yanlış çevirisi, hukuki yanlış anlaşılmalara ve belgenin geçerliliğinde sorunlara neden olabilir.

90а-ПРИКАЗ (РФ)

Название организации

П Р И К А З

№ _____

дата

тема

содержание приказа

ПРИКАЗЫВАЮ:

1. _____

2. _____

3. _____

4. Контроль за исполнением приказа возложить на _____
(должность и Ф.И.О.)

4. Контроль за исполнением настоящего приказа оставляю за собой. /

Председатель _____
подпись (Ф.И.О.)

*Resmi Yazı Şablonu (Geniş vd., 2015, s. 323)

³⁵ Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:24.09.2024, https://dic.academic.ru/dic.nsf/fin_enc/13086

³⁶ Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:24.09.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/14473>

³⁷ Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:24.09.2024, https://encyclopediya_prava.academic.ru/3216/%D0%9C%D0%B8%D1%80%D0%BD%D1%8B%D0%B9_%D0%B4%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80

Yukarıda şablonda da görüldüğü üzere “Resmi Yazı”, “Rusya’daki en önemli resmî belgelerden biridir. Bir kurum veya kuruluşun en üst yetkilisinin imzalamış olduğu kararnamedir. Herhangi bir işin herhangi bir etabının başlayabilmesi veya sona erebilmesi bu kararnamenin imzalanarak yürürlüğe girmesiyle resmîyet kazanır” (Geniş vd., 2015, s. 325).

Resmi Yazı, yani Rusça “**Приказ**³⁸ (Prikaz)” terimi “Приказывать³⁹ (emretmek)” fiilinden türeyerek isim haline dönüşmüştür. Bu terim, “devlet yönetim organı, kamu kurumu ya da ticari bir kuruluşun yöneticisi tarafından belirli bir grup için bağlayıcı nitelikte talimatlar içeren karar”, “silahlı kuvvetlerde, bir amirin astlarına yazılı ya da sözlü olarak verdiği ve onlar için yasal hüküm niteliği taşıyan talimat” ve “bir müşterinin işlem yapmak amacıyla aracısına (broker) verdiği talimatı ifade eden borsa terimi” gibi farklı anlamlar taşımaktadır⁴⁰. Bu bağlamda, terimin çok anlamlı olduğu söylenebilir. Metinde ise ilk anlam, yani resmi yazı anlamı kullanılmaktadır. Diğer terim, “**РФ** (Rusya Federasyonu)” dir. Burada iki zorluk ön plana çıkmaktadır, birincisi kısaltmadan dolaydır, bu yüzden transliterasyon/transkripsiyon kullanılarak çevrilebilir, diğer zorluk ise “**федерация**⁴¹” kavramıdır. Bu kavram Türkçeye “Federasyon” olarak çevrilebilir. Fakat Türk hukuk sisteminde eyalete dayalı bir yönetim olmadığı için bunun doğrudan karşılığı bulunmamaktadır, bu da terminolojik ve hukuk sistemleri arasındaki farklılığa neden olmaktadır ve Türkçeye transkripsiyon çeviri yöntemiyle çevrilmektedir. Diğer terim, “**содержание**⁴²” dir. Bu terim, “geçindirme, besleme”, “bakma”, “ücret, maaş”, “öz, içerik”, “içindekiler, muhteva”, “miktar” gibi anlamlara gelebilir⁴³, yani çok anlamlıdır. Bu bağlamda “içerik” anlamında kullanılmaktadır. Diğer terim, “**контроль**⁴⁴” dur. Bu terim, “kontrol, güç”, “denetim”, “takip” gibi anlamlara gelebilir⁴⁵. Burada ise, “takip” anlamında kullanılmaktadır. Diğer terim “**исполнение**⁴⁶” dir. Bu terim, bir eylemin “gerçekleştirilmesi” ve mahkeme kararının ya da yasal bir yükümlülüğün “yerine getirilmesi” anlamlarını taşıyabilir, dolayısıyla çok anlamlıdır. Burada, terim bir eylemin “gerçekleştirilmesi” anlamında kullanılmaktadır. Bir diğer terim “**настоящий**⁴⁷” dir. Bu terim, “mevcut”, “bugünkü”, “işbu”, “gerçek” ve “asıl” gibi çeşitli anlamlar taşıyabilir⁴⁸, yani çok anlamlıdır. Burada ise “işbu” anlamında kullanılmaktadır. Bir diğer terim ise “**организация**⁴⁹” dır. Bu terim, “örgütlenme, düzenleme, tertip etme”, “örgütlülük”, “örgütleniş, örgütlenme” ve “teşkilat, kuruluş” gibi anlamlara gelebilecek çok anlamlı bir terimdir⁵⁰. Burada ise, terim “kuruluş” anlamında kullanılmaktadır. Diğer terim, “**ФИО**⁵¹” dur. Bu terim, “Фамилия Имя Отчество (soyadı, adı, baba adı)” ifadesinin kısaltmasıdır. Aynı zamanda, yükleme ve boşaltma maliyetlerinin gönderici veya gemi sahibine ait olduğu temel teslimat koşulunu ifade eder. Terimin çok anlamlı olduğu açıktır. Burada ise “soyadı, adı, baba adı” anlamında kullanılmaktadır. Burada göze çarpan diğer kavram “**отчество**⁵²

³⁸ Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:24.09.2024,

https://yuridicheskaya_encyclopediya.academic.ru/8846/%D0%9F%D0%A0%D0%98%D0%9A%D0%90%D0%97

³⁹ Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:05.04.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/enc2p/334430>

⁴⁰ A.g.e, Erişim tarihi: Erişim tarihi:24.09.2024,

https://yuridicheskaya_encyclopediya.academic.ru/8846/%D0%9F%D0%A0%D0%98%D0%9A%D0%90%D0%97

⁴¹ Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:24.09.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/19120>

⁴² Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:24.09.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/ushakov/1033754>

⁴³ A.g.e, Erişim tarihi:24.09.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/ushakov/1033754>

⁴⁴ Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:18.08.2023,

https://dic.academic.ru/dic.nsf/dic_economic_law/6696/%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%A2%D0%A0%D0%9E%D0%9B%D0%AC

⁴⁵ A.g.e, Erişim tarihi:24.09.2024,

https://dic.academic.ru/dic.nsf/dic_economic_law/6696/%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%A2%D0%A0%D0%9E%D0%9B%D0%AC

⁴⁶ Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:24.09.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/ushakov/826730>

⁴⁷ Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:24.09.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/ushakov/876886>

⁴⁸ A.g.e, Erişim tarihi:24.09.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/ushakov/876886>

⁴⁹ Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:24.09.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/ushakov/904642>

⁵⁰ A.g.e, Erişim tarihi:24.09.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/ushakov/904642>

⁵¹ Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:24.09.2024, <https://dic.academic.ru/dic.nsf/rw/wiki/400511>

⁵² Slovari i Entsiklopedii na Akademike, Erişim tarihi:06.04.2024,

(baba adı)” terimidir. Bu terimin Türkçe’de doğrudan bir karşılığı yoktur ve kullanılmamaktadır. Bu terim daha çok kültürel özelliklere sahip bir terimdir. Bu tür kültürel kavramlar çeviri zorluğuna neden olmaktadır.

Belgenin bir diğer zorluğu dilbilgisel yapısından kaynaklanmaktadır, çünkü Türkçede yazılan resmi yazılarda “*приказываю*” ifadesi kullanılmamaktadır. Türkçeye “emrediyorum” olarak çevrilen bu ifade yerine, genellikle birinci tekil şahıs kullanımı yerine “ilgi” ifadesi tercih edilir ve genel bir hitap şekli kullanılarak, eklerle birlikte dağıtım yapılacak birimler belirtilir. Belgede dilbilgisel zorluğa örnek gösterilecek diğer kavram “содержание приказа (resmi yazının içeriği)” dir. Türkçede belirtili isim tamlamalarında ilk sırada tamlayan, ikinci sırada tamlanan yer alırken, Rusçada bunun tam tersi gözlemlenmektedir.

Belgede ayrıca Türkçe bir “Resmi Yazı” örneğine nazaran farklı bir format biçimi göze çarpmaktadır. Örnek olarak verilen şablonda orta üst kısımda “Kurumun Adı”, sol üst kısımda “Tarih”, sağ üst kısımda “No”, “Tarih” in alt kısmında “Konu”, “Konu” nun alt kısmında Resmi Yazı’nın “İçeriği”, onun sol alt kısmında “Emrediyorum”, onun alt kısmının altında “Yapılması istenenler”, en alt sol kısımda “Unvan”, onun sağında “İmza” ve en alt sağ kısımda da “Soyadı, adı, baba adı” bölümleri bulunmaktadır. Tercüman bu belgeyi Türkçeye çevirirken kaynak dildeki belge formunun benzerini yapmak zorundadır.

Bulgular

Dolayısıyla, “Resmi Yazı” örneği, çeşitli dil ve kültür kaynaklı zorluklar içermektedir. Bu çalışmada yapılan inceleme, dilbilgisel ve terminolojik farklılıkların yanı sıra kültürel farklılıklar, hukuk sistemleri arasındaki uyumsuzluklar, özel ifadeler ve kısaltmaların da belgenin anlaşılabilirliğini olumsuz etkilediğini ortaya koymuştur. Özellikle 11 terim, bu zorlukların ana kaynakları olarak öne çıkmaktadır. Bu durum, etkili bir iletişim sağlanabilmesi için dil ve bağlamın titizlikle ele alınması gerektiğini vurgulamaktadır. Sonuç olarak, belgelerin küresel düzeyde etkili bir şekilde kullanılabilmesi için bu farklılıkların dikkate alınması ve uygun çeviri ve adaptasyon süreçlerinin uygulanması gerekmektedir.

Sonuç

Bu çalışmada, “Resmi Yazı” örneği üzerinden, Rusçadan Türkçeye yapılan resmi belge çevirilerinin özgün özellikleri ve bu süreçte karşılaşılan zorluklar detaylı bir şekilde analiz edilmiştir. Araştırma, belirli hipotezler doğrultusunda yapılan kapsamlı değerlendirmelerle desteklenmiştir.

Resmi belge çevirisi, yalnızca dil yeterliliğini değil, aynı zamanda hukuki, kültürel ve terminolojik bilgi birikimini gerektiren çok katmanlı bir uzmanlık alanıdır. Bu çerçevede, Rusça ve Türkçenin farklı dil ailelerine mensup olması, dilbilgisel yapılar ve cümle kuruluşu gibi faktörlerin çeviri sürecini zorlaştırdığı tespit edilmiştir. Çevirmenlerin bu dil farklılıklarını hedef dilde doğal ve akıcı bir biçimde yansıtması gerekmektedir.

Buna ek olarak, resmi belgelerde kullanılan terminoloji, çeviri sürecinde önemli zorluklar yaratmaktadır. Belirli terimlerin hedef dilde doğrudan karşılığının bulunmaması veya çoklu anlam taşınması, çevirmenin terminolojik doğruluğu sağlamasını zorlaştırmaktadır. Bu nedenle, çevirmenlerin terminoloji sözlükleri ve uzman kaynaklardan faydalanarak doğru terimleri seçmeleri kritik önem

taşımaktadır.

Kültürel farklılıklar da çeviri sürecinin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Resmi belgelerde kullanılan hitap şekilleri, saygı ifadeleri ve resmiyet düzeyleri her toplumun kültürel özelliklerini yansıtır. Rusya ve Türkiye arasındaki kültürel normlardaki farklılıklar, çevirmenlerin bu hususlara dikkat etmesini gerekli kılmakta, aksi takdirde kültürel uyumsuzluklar çevirinin anlamını ve etkisini olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Rusya ve Türkiye'nin farklı hukuk sistemlerine sahip olması da çeviri sürecine bir başka zorluk katmaktadır. Her iki ülkenin hukuk sistemindeki yapısal ve terminolojik farklılıklar, çevirmenlerin her iki sistemi de iyi tanımasını ve hukuk terimlerini doğru bir şekilde aktarabilmesini gerektirmektedir. Yanlış çevrilen bir hukuk terimi, belgenin hukuki geçerliliğini riske atabilir.

Ayrıca, kısaltmalar ve özel terimler de çeviri sürecinde karşılaşılan başlıca zorluklar arasında yer almaktadır. Bu unsurlar, çoğunlukla yalnızca bir ülkenin hukuk sistemine özgü olup, doğrudan çevirisi mümkün olmayabilir. Bu durumlarda, çevirmenler transliterasyon, transkripsiyon ya da açıklayıcı çeviri yöntemlerine başvurmak durumunda kalabilirler.

Son olarak, resmi belgelerin biçimsel özellikleri de çeviri sürecinde özel bir özen gerektirmektedir. Hukuki belgelerin dilsel içeriğinin yanı sıra, yapısal düzeni, formatı ve resmi üslubunun korunması oldukça önemlidir. Çevirmenlerin, belgenin hukuki geçerliliğini sürdürebilmek amacıyla bu yapısal unsurlara dikkat etmesi kritik bir gerekliliktir.

Sonuç olarak, resmi belge çevirisi yapan çevirmenlerin sadece dil bilgisi değil, aynı zamanda hukuk ve kültürel iletişim konularında derinlemesine bir bilgiye sahip olmaları gerekmektedir. Çeviri sürecindeki zorlukların üstesinden gelebilmek için çevirmenlerin, hukuki metinleri doğru şekilde aktarmak adına çeşitli teknikler ve stratejiler geliştirmeleri şarttır. Hem dilsel hem de hukuki doğruluğun sağlanması, çevirmenlerin güncel terminoloji ve hukuk sistemleri konusundaki bilgilerini sürekli olarak güncellemelerine bağlıdır.

Kaynakça

- Alimov, V. V. (2005). *Yuridicheskiy Perevod: Prakticheskiy Kurs: Angliyskiy Yazık* (3. bs). KomKniga. Ankara Üniversitesi Açık Ders Malzemeleri. (t.y.). Erişim tarihi: 22 Eylül 2024, <https://acikders.ankara.edu.tr/mod/page/view.php?id=18677>
- Barhudarov, L. S. (1975). *Yazık i Perevod (Voprosı Obshey i Chastnoy Teorii Perevoda) [Tekst]*. Mejdunarodnie Otnosheniya.
- Beyer, V. L., & Conradsen, K. (1995). Translating japanese legal documents into English: A short course. İçinde *Translation and the Law* (ss. 145-178). John Benjamins.
- Chepak, O. A., & Chernigovskiy, M. V. (2016). K Voprosu O Perevodcheskih Transformatsiyah Pri Peredache Yuridicheskogo Teksta S Angliyskogo Na Russkiy (Na Primere Pravovih Dokumentov). *Filologicheskie Nauki. Voprosı Teorii i Praktiki*, 4-2 (58), 172-175.
- Cin, H. (1984). Türk Tarihi ve Hukuk. *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2(2), Article 2.
- Geniş, E., Bukulova, M., & Rog, A. (2015). *Perevod Ofitsionalno-Delovih Tekstov: S Turetskogo Yazıka Na Russkiy; S Russkogo Yazıka Na Turetskiy: Uchebno-Spravochnoe Posobie*. Knijny Dom "LIBROKOM".
- Kinderneht, A. S. (2015). Osobennosti Perevoda Yuridicheskikh Tekstov. *Uchenye Zapiski Orlovskogo Gosudarstvennogo Unviersiteta. Seriya: Gumanitarnie i Sotsialne Nauki*, 5, 123-127.
- Konsultant Plyus // Nadejnaya Pravovaya Podderjka*. (t.y.). Erişim tarihi: 24 Eylül 2024, https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_5142/
- Mete, F., & Ceylan, İ. (2019). Türkçe Kurallı Cümle Yapısının Graf Teori ile Gösterilmesi. *Journal of Turkish Studies*, 10(Volume 10 Issue 16), Article Volume 10 Issue 16. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.8945>
- Moskovskiy Gosudarstvenniy Universitet*. (t.y.). Erişim tarihi: 24 Eylül 2024, <https://www.hist.msu.ru/ER/Etext/RP/index.html>
- Moy Yazık—Russkiy // Russkiy Yazık Dlya Delogogo Cheloveka*. (t.y.). Erişim tarihi: 22 Eylül 2024, <https://www.mylanguage.ru/materials/130/3182>
- Muzey İstorii Rossiyskih Reform imeni P. A. Stolpina*. (t.y.). Erişim tarihi: 24 Eylül 2024, <http://museumreforms.ru/node/13621>
- Pankratova, E. A. (2003). Osobennosti Mejkulturnoy Kommunikatsii Spetsialistov Yuridicheskogo Profilya. *Yazıki Professionalnoy Kommunikatsii: Mater. Mejdunar. Nauch. Konf./ Otv. Red. E. İ. Golovanova*, 313-319.
- Rabel, E. (2000). Zadachi i Neobhodimost Sravnitel'nogo Pravovedeniya. *Perevod S Nemetskogo. Ekaterinburg: Rossiyskaya Shkola Chastnogo Prava (Uralskoe Otdelenie)*, 48.
- Rossiyskaya Elektronnyaya Shkola*. (t.y.). Erişim tarihi: 22 Eylül 2024, <https://resh.edu.ru/subject/lesson/4395/conspect/>
- Russkiy Yazık Za Rubejom*. (t.y.). Erişim tarihi: 22 Eylül 2024, <http://www.russianedu.ru/learnrussian/hints.html>
- Schweitzer, A. D. (1988). *Teoriya Perevoda: Status, Problemy, Aspekti*. İzdatelstvo "Nauka".
- Sinyukov, V. N. (2010). *Rossiyskaya Pravovaya Sistema: Vvedenie v Obshuyu Teoriyu* (2.-e izd. bs). Norma.
- Slovari i Entsiklopedii na Akademike*. (2024). <https://dic.academic.ru/>
- Sovet Federatsii Federalnogo Sobraniya Rossiyskoy Federatsii // Federalnyy Zakon*. (t.y.). Erişim tarihi: 24 Eylül 2024, <http://council.gov.ru/services/reference/9550/>
- Weisflog, W. E. (1987). *Problems of legal translation*. 179-219.
- Weston, M. (1983). Problems and principles in legal translation. *The Incorporated Linguist*, 22(4), 207-

Resmi Belgelerin Rusçadan Türkçeye Çevirisinin Özgüllüğü ve Çeviride Karşılaşılan Sorunlar (Resmi Yazı Örneği)/ Öner, M. & Güneş, B.

211.

Zakonodatelnaya Duma Tomskoy Oblasti. (t.y.). Erişim tarihi: 24 Eylül 2024,
https://www.duma.tomsk.ru/content/42_zemskie_sobory_v_rossii_v_xvixvii_vv